

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 26 października 2022 roku, sygn. akt I 17/22 w sprawie z powództwa K. J. przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę:

- 1) zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda K. J. kwotę 4.051,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 lipca 2018 r. do dnia zapłaty,
- 2) oddalił powództwo w pozostałej części,
- 3) zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda K. J. kwotę 1.917 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,
- 4) nakazał pobranie od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Pabianicach kwoty 200 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od opisanego orzeczenia wniosła strona pozwana, zaskarżając wyrok w części, to jest w zakresie w zakresie pkt 1) - w całości, w zakresie pkt 3) - w całości oraz w zakresie pkt 4) - w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego, mające znaczenie dla rozstrzygnięcia, w szczególności:

a. art. 233 § 1 k.p.c.. w wyniku dokonania newszechstronnej i dowolnej oceny materiału dowodowego w sprawie, w szczególności poprzez pominięcie okoliczności, że ubezpieczyciel informował poszkodowanego o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego z wypożyczalni współpracującej z pozwaną, a także akceptowanej przez nią dobowej stawce najmu pojazdu zastępczego oraz możliwości weryfikacji stawki najmu w przypadku wynajęcia przez poszkodowanego pojazdu zastępczego od podmiotu zewnętrznego za wyższą stawkę niż 120 zł/doba brutto;

b. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na oparciu rozstrzygnięcia wyłącznie na ustaleniach biegłego i uznania stawki zastosowanej przez powoda za stawkę rynkową w sytuacji, gdy poszkodowany został poinformowany o możliwości najmu pojazdu zastępczego oraz o możliwości weryfikacji stawki za dobę najmu w przypadku skorzystania z usług zewnętrznej wypożyczalni;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności:

a. art. 361 k.c.. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że w granicach normalnego następstwa szkody mieści się najem pojazdu zastępczego w wygórowanej stawce dobowej najmu 170 zł netto, w sytuacji gdy pozwana informowała poszkodowanego o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego w wypożyczalniach współpracujących z pozwaną w stawce 120 zł/doba brutto;

b. art. 361 k.c.. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że w granicach normalnego następstwa szkody mieści się najem pojazdu zastępczego na okres 32 dni, podczas gdy okres najmu pojazdu zastępczego powinien wynosić 22 dni, biorąc pod uwagę czas od dnia wynajmu do poinformowania o wysokości szkody, technologiczny czas naprawy organizacje dotyczącą odstawienia i odbioru pojazdu do i z warsztatu;

c. art. 361 k.c.. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że w granicach normalnego następstwa szkody mieszczą się dodatkowe koszty związane ze zniesieniem limitu kilometrów, udziału własnego, kaucji, podczas gdy w przypadku skorzystania z propozycji pozwanej koszty te nie są nakładane na poszkodowanego;

d. art. 822 § 1k.c.. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie za uzasadnione nadmiernych w istocie kosztów najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego w stawce dobowej najmu 170 zł netto na okres 32 dni;

e. art. 354 §2 k.c.. poprzez błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że poszkodowany nie naruszył obowiązku minimalizacji szkody i obowiązku współpracy wierzyciela z dłużnikiem przy wykonaniu zobowiązania, co następnie skutkowało uznaniem przez Sąd 1 instancji zasadności najmu pojazdu zastępczego w stawce 170 zł netto, podczas gdy poszkodowany był informowany o możliwości zorganizowania samochodu zastępczego z wypożyczalni współpracującej z ubezpieczycielem, o prawie weryfikacji dobowej stawki najmu do 120 zł brutto/doba w przypadku wypożyczenia pojazdu z zewnętrznej wypożyczalni;

f. art. 481 k.c. w zw. z 817 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą nieprawidłowym uznaniem że pozwany pozostawał w opóźnieniu już od dnia 30 lipca 2018 r., podczas gdy dochodzone kwoty miały charakter sporny do chwili wyrokowania.

W związku z podniesionymi zarzutami, wniósł o zmianę rozstrzygnięcia w zakresie zaskarżenia poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu w zakresie postępowania w I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, stosownie do wyniku postępowania i zasady odpowiedzialności strony za wynik sprawy.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja skutkowałą zmianą zaskarżonego orzeczenia w części, natomiast w pozostałej części podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego oraz ocenę prawną odnośnie okresu najmu (32 dni) i przyjmuje wskazane ustalenia za własne, jednakże Sąd Odwoławczy doszedł do wniosku, iż pozostałe ustalenia są błędne. W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy błędnie ustalił, że pozwany Ubezpieczyciel nie złożył propozycji wynajęcia pojazdu zastępczego. Zebrany w sprawie materiał dowodowy dawał bowiem Sądowi Rejonowemu faktyczną podstawę do ustalenia, że poszkodowany został poinformowany o możliwości najmu.

Nie ma racji Sąd Rejonowy uznając, że powód, działając w imieniu poszkodowanego, dwukrotnie zwrócił się do ubezpieczyciela o udzielenie informacji dotyczących możliwości zapewnienia pojazdu zastępczego przez co wykonał ciężący na poszkodowanym obowiązek minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem). Zdaniem Sądu Okręgowego, powód nie wykazał, aby w ogóle kontaktował się z pozwanym. Do kolizji, w której uczestniczył pojazd poszkodowanego doszło 7 maja 2018 roku, po południu, natomiast 8 maja 2018 roku w godzinach wieczornych (19:55) poszkodowany wynajął samochód od powoda, a powód po przelaniu na jego rzecz przez poszkodowanego wierzytelności wobec pozwanego o naprawienie szkody wynikającej z zaciągnięcia zobowiązania do pokrycia kosztów wynajęcia pojazdu zastępczego, zaczął gromadzić materiał dowodowy na potrzeby procesu. Sąd pierwszej instancji pominął okoliczność, iż dnia 7 maja 2018 roku podczas zgłaszania szkody ok. 15.45, (akta szkodowe k.75,81v,82) poszkodowany został poinformowany przez pozwanego o możliwości skorzystania z auta zastępczego i potrzebie skontaktowaniu się z jedną z kilku wskazanych wypożyczalni, z czego poszkodowany nie uczynił. Pozwany zaproponował poszkodowanemu najem auta zastępczego w stawce 120 zł brutto za dobę, natomiast wynajęcie od powoda oscyloowało na stawkę 209,10 zł brutto za dobę. Powód nie wykazał, aby w ogóle podjął próbę kontaktu z wypożyczalnią. Należy tu podzielić stanowisko Sądu Najwyższego z uzasadnienia uchwały z dnia 24 sierpnia 2017 roku, sygn. akt III CZP 20/17, w którym SN podkreślił, że jeżeli ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”. W niniejszej sprawie powód nie sprostął powyższemu wymogowi. Należy mieć na uwadze, iż pozwany nie ma żadnych

podstaw prawnych do zajmowania się działalnością wynajmu samochodów zastępczych, jako ubezpieczyciel. Pozwany poprzez wypożyczalnię z którą współpracuje, realizuje ciążyący na nim obowiązek zapewnienia auta zastępczego.

Należy także zauważyć, iż złożona poszkodowanemu informacja w tym zakresie jest wprawdzie tylko propozycją zorganizowania najmu, jednak na tyle uszczegółowioną co do stawki najmu w klasie pojazdu odpowiadającego uszkodzonemu i zawartego w niej zastrzeżenia prawa do weryfikacji stawki w przypadku najmu pojazdu zastępczego poza tą propozycją, że w skutkach obligującą ją do podjęcia działań mających na celu minimalizację szkody.

W konsekwencji zatem, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. art. 278 § 1 k.p.c., okazał się częściowo zasadny.

Przechodząc z kolei do oceny podniesionych zarzutów prawa materialnego należy wskazać, że okazały się one częściowo zasadne. W tym miejscu należy poczynić rozważania natury ogólnej związane z najem pojazdu zastępczego przez poszkodowanego. Sąd Okręgowy podziela prezentowane w orzecznictwie stanowisko, zgodnie z którym, w sytuacji kiedy zakład ubezpieczeń oferuje poszkodowanemu możliwość wynajęcia pojazdu zastępczego za określoną stawkę, zaś poszkodowany wynajmuje pojazd zastępczy za stawkę wyższą zwiększając rozmiar szkody, nie może domagać się od zakładu ubezpieczeń zrekompensowania tej szkody. W uchwale z dnia 24 sierpnia 2017r. III CZP 20/17 Sąd Najwyższy uznał, że wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione. Nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Powód nie wykazał, aby istniały uzasadnione przyczyny, dla których poszkodowany zrezygnował z najmu pojazdu zastępczego w firmie współpracującej z pozwanym.

Odrzucenie propozycji ubezpieczyciela powinno być oparte o obiektywne i racjonalne kryteria, a istotne z punktu widzenia poszkodowanego. Tymczasem, w niniejszej sprawie poszkodowany w ogóle nie przeanalizował informacji od ubezpieczyciela o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego. Odrzucenie propozycji zakładu ubezpieczeń powoduje, że to poszkodowany w sporze z ubezpieczycielem jest zobowiązany do udowodnienia okoliczności usprawiedliwiających swoje zachowanie. W niniejszej sprawie nie wystąpiły okoliczności przez które propozycja pozwanego była niedogodna ze względu na np.: ukryte koszty, czas oczekiwania na podstawienie samochodu, czas trwania najmu, dostępność pojazdów danej klasy itp. W ramach ciążyącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczoneму).

Powód nie podjął żadnych czynności, by uzyskać informacje o warunkach najmu i bezpodstawnie założył, że będą się z nim wiązały dodatkowe koszty, choć w przesłanej przez pozwanego informacji wyraźnie wskazano, że ubezpieczyciel może zorganizować nieodpłatny wynajem auta. Tym samym nie można przyjąć, jak chce tego powód, że przyczyną nieskorzystania z oferty pozwanego była niemożność zapewnienia dla poszkodowanego pojazdu odpowiadającego jego potrzebom komunikacyjnym, skoro od powoda nie wynajął samochodu dostawczego, tylko samochód marki S. (...). Zdaniem Sądu Okręgowego, działania powoda- korespondencja z pozwanym miały na celu jedynie zgromadzenie materiału dowodowego na potrzeby procesu.

Brak zainteresowania się ofertą ubezpieczyciela i wybór rażąco wyższej oferty powoda stanowi zatem naruszenie treści art. 354 § 2 k.c. Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, wskazać należy, że poszkodowany, czy też powód działający w jego imieniu, nie współdziałali z pozwanym, przez co przyczynili się do zwiększenia szkody. Pozwany przedstawił powodowi propozycję najmu pojazdu zastępczego, która pomimo wcześniejszej deklaracji o potrzebie zorganizowania takowego najmu, została zignorowana. Jednocześnie należy podkreślić, iż powód nie przedstawił żadnych okoliczności, które usprawiedliwiały rezygnację z propozycji pozwanego i najem pojazdu

przez poszkodowanego u powoda. Wskazać bowiem należy, że choć powód podnosi, iż poszkodowany potrzebował samochodu posiadającego cechy szczególne (auto do przewozu), to jednak od powoda wynajął auto typowe, nie posiadające jakichś szczególnych cech, gdyż była to S. (...).

Należy uznać, iż najem pojazdu od pozwanego nie wiązał się z niedogodnościami dla poszkodowanego, bowiem wymóg skontaktowania się telefonicznie w celu zgłoszenia potrzeby najmu pojazdu. Nie zaistniały żadne okoliczności, które mogłyby być poczytywane jako szczególnie uciążliwe dla poszkodowanego i uprawniające go do skorzystania z o wiele droższej oferty powoda.

Reasumując, jako uzasadnioną dobową stawkę wynajmu pojazdu zastępczego, należało przyjąć stawkę proponowaną przez pozwanego, na poziomie 120 zł brutto za dobę, zamiast przyjętej przez Sąd pierwszej instancji stawki zaproponowanej przez powoda w wysokości 209,10 zł brutto za dobę.

Zarzuty naruszenia art. 481 k.c. w zw. z 817 § 1 k.c. oraz art. 822 § 1 k.c. są bezzasadne.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest kompensata czynszu najmu pojazdu zastępczego w okresie od 8 maja do 8 czerwca 2018 r. Prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił, że termin zapłaty odszkodowania upłynął z dniem 29 lipca 2018 r. Odsetki za opóźnienia należało zasądzić od dnia następnego tj. od dnia 30 lipca 2018 r.

Stosownie do treści art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma ubezpieczenia ustalona w umowie stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela (art. 824 § 1 k.c.). Wysokość odszkodowania powinna jednocześnie odpowiadać rzeczywistym, uzasadnionym skutkom zdarzenia, z którego wyniknęła szkoda. Zgodnie bowiem z art. 824¹ § 1 k.c., o ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody. Natomiast jak to zostało pokreślone w dotychczasowej części uzasadnienia uszkodzony pojazd marki P. (...) nadawał się do naprawy w postaci wmontowania do niego nowej części zamiennej, co za tym idzie koszty najmu przez poszkodowanego samochodu zastępczego obejmują okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu, który w okolicznościach przedmiotowej sprawy wynosił 32 dni.

Mając powyższe na uwadze, uwzględniając apelację pozwanego, zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy w punkcie I. zmienił punkt 1. wyroku, w ten sposób, że zasądzoną kwotę 4051,20 zł obniża do kwoty 1200 zł, jednocześnie na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy w punkcie II. oddalił apelację pozwanego w pozostałym zakresie.

Zmiana orzeczenia w zakresie roszczenia głównego skutkować musiała również zmianą rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Zgodnie z zasadą stosunkowego ich rozdzielenia (art. 100 k.p.c.) w sytuacji, gdy powód wygrał sprawę w 30% zaś pozwany w zakresie 70%, zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego podlegała kwota 200 zł, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie I. wyroku.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej, o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie III. na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radcowskie (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265). Przy uwzględnieniu wygranej powoda w 30 %, wygranej pozwanego w 70% zasądzeniu na rzecz pozwanego od powoda podlegała kwota 460 zł.